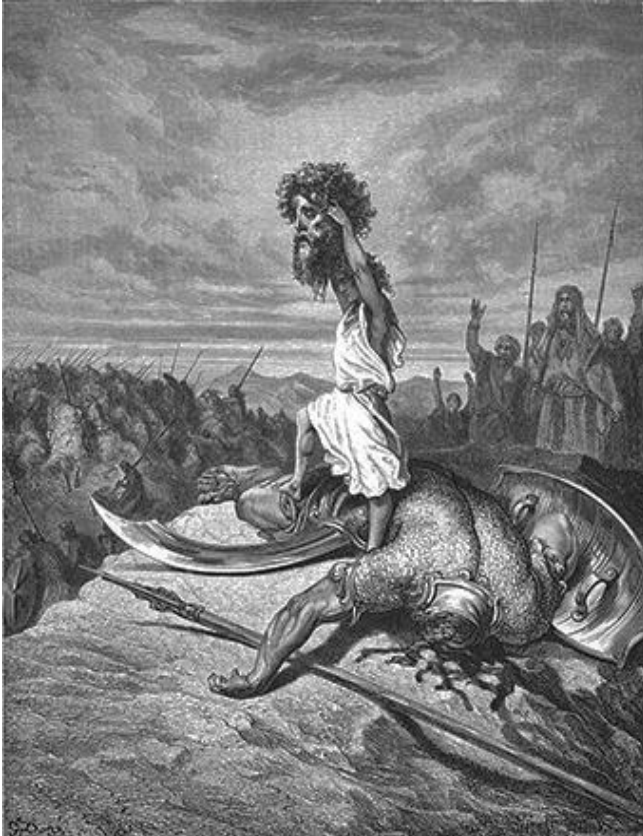

AI LÀ NGƯỜI GIẾT GÃ KHÔNG LÒ GOLIÁT?

Câu hỏi:

Theo sách Samuel cuốn thứ nhất, chính vị vua Đavít tương lai đã chạm trán và giết chết gã khổng lồ Goliát bằng chiếc ná (1 Sm 17, 23-50), trong khi đó sách Samuel cuốn thứ hai ghi lại rằng người giết gã khổng lồ Goliát không phải là Đavít mà là ông Elhanan nào đó, và không phải bằng chiếc ná nhưng bằng ngọn giáo (2 Sm 21, 19).

Trả lời:

Đây là hai câu truyện khác nhau, cần đọc kỹ hai bản văn và so sánh để hiểu rõ hơn:

1. Phần thứ nhất của câu hỏi: 'Chính vị vua Đavít tương lai đã chạm trán và giết chết gã khổng lồ Goliát bằng chiếc ná (1 Sm 17, 23-50)'.

Nên đọc 1 Sm 17,1-54 để rõ hơn. Đoạn trích sau đây lấy trên mạng, từ bản KPA (2011) của Nhóm Phiên Dịch Các Giờ Kinh Phụng Vụ.

17

¹Người Phi-li-tinh tập trung quân đội để giao chiến. Chúng tập trung ở Xô-khô thuộc Giu-đa và đóng trại giữa Xô-khô và A-dê-ca, tại E-phét Đam-mim. ²Vua Sa-un và người Ít-ra-en cũng tập trung, đóng trại trong thung lũng Cây Vân Hương, và dàn trận đối diện với người Phi-li-tinh. ³Người Phi-li-tinh đứng trên núi bên này, còn người Ít-ra-en đứng trên núi bên kia, giữa họ là thung lũng.

⁴Một đấu thủ từ doanh trại Phi-li-tinh tiến ra. Tên nó là Go-li-át, người thành Gát. Nó cao khoảng ba thước, ⁵đầu đội mũ chiến bằng đồng, mình mặc áo giáp vảy cá; áo giáp ấy bằng đồng, nặng năm mươi ký. ⁶Chân nó mang tám che bằng đồng, vai đeo cây lao bằng đồng. ⁷Cán giáo của nó như trục khung cửi thợ dệt; và mũi giáo của nó bằng sắt, nặng sáu ký. Đi trước mặt nó là người mang thuẫn.

⁸Nó đứng lại và gọi hàng ngũ Ít-ra-en. Nó bảo họ: "Sao chúng bay ra dàn trận? Ta đây chẳng phải là người Phi-li-tinh, còn chúng bay chẳng phải là bề tôi Sa-un sao? Hãy chọn lấy một người và nó hãy xuống đây với ta. ⁹Nếu nó đủ mạnh để chiến đấu với ta và hạ được ta, thì chúng tao sẽ làm nô lệ chúng bay. Còn nếu ta mạnh hơn nó và hạ được nó, thì chúng bay sẽ làm nô lệ chúng tao và sẽ hầu hạ chúng tao." ¹⁰Tên Phi-li-tinh lại nói: "Ta đây, hôm nay ta thách hàng ngũ Ít-ra-en: Hãy đưa ra cho ta một người, để chiến đấu tay đôi!" ¹¹Khi vua Sa-un và toàn thể Ít-ra-en nghe tên Phi-li-tinh nói những lời ấy thì họ kinh khiếp sợ hãi lắm.

¹²Đa-vít là con một người Ép-ra-tha ở Bê-lem thuộc Giu-đa; ông này tên là Gie-sê và có tám người con trai. Thời vua Sa-un, ông đã già và giữa người ta, ông là người có tuổi. ¹³Ba con trai lớn của ông Gie-sê đã ra đi; họ đi theo vua Sa-un để đánh giặc. Ba con trai của ông đã đi đánh giặc tên là: Ê-li-áp, trưởng nam, A-vi-na-đáp, thứ hai, và Sam-ma, thứ ba. ¹⁴Đa-vít là người nhỏ nhất, ba anh lớn đã đi theo vua Sa-un. ¹⁵Đa-vít đi đi về về từ chỗ vua Sa-un đến Bê-lem, để chăn chiên cho cha. ¹⁶Sáng nào chiều nào tên Phi-li-tinh cũng tiến ra và đứng như thế suốt bốn mươi ngày.

¹⁷Ông Gie-sê bảo Đa-vít, con ông: “Con mang cho các anh con hai thùng gié lúa rang với mười cái bánh này, và chạy đến trại các anh con. ¹⁸Còn mười miếng bánh sữa này thì con đưa cho viên chỉ huy ngàn quân. Con hãy hỏi thăm sức khỏe các anh và lấy một vật của các anh làm bằng. ¹⁹Vua Sa-un và các anh con, cũng như toàn thể các người Ít-ra-en, ở thung lũng Cây Vân Hương, đang giao chiến với người Phi-li-tinh.”

²⁰Sáng hôm sau, Đa-vít dậy sớm, để chiên dê lại cho một người giữ, rồi khăn gói lên đường như ông Gie-sê đã dạy. Cậu đến trại binh lúc quân đội đang ra trận và reo hò giao chiến. ²¹Người Ít-ra-en và người Phi-li-tinh dàn quân, trận tuyến đối nhau. ²²Đa-vít để hành lý lại, giao cho người giữ đồ, rồi chạy ra trận tuyến, đến vấn an các anh.

²³Cậu còn đang nói với họ, thì kia từ trận tuyến Phi-li-tinh, tên đầu thủ tiến lên, nó là Go-li-át, người Phi-li-tinh, quê ở Gát. Nó nói những lời như trước và Đa-vít nghe thấy. ²⁴Vừa thấy tên đó, mọi người Ít-ra-en trốn xa nó và sợ hãi lắm. ²⁵Một người Ít-ra-en nói: “Anh em có thấy người đang tiến lên đó không? Nó tiến lên là để thách thức Ít-ra-en đấy. Ai mà hạ được nó thì nhà vua sẽ cho của cải dư dật, sẽ gả con gái cho và sẽ cho gia đình người ấy được miễn sưu thuế tại Ít-ra-en.” ²⁶Đa-vít hỏi những người đang đứng với cậu rằng: “Người ta sẽ làm gì cho kẻ hạ được tên Phi-li-tinh ấy và cất nổi ô nhục khỏi Ít-ra-en? Thật vậy, tên Phi-li-tinh không cất bì kia là ai mà dám thách thức hàng ngũ của Thiên Chúa Hằng Sống?” ²⁷Dân trả lời cậu như trên, họ nói: “Người ta sẽ làm như thế cho kẻ hạ được nó.”

²⁸Ê-li-áp, anh cả của cậu, nghe thấy cậu nói chuyện với những người ấy. Ê-li-áp nổi giận với Đa-vít và nói: “Mày xuống đây làm gì? Mày bỏ mấy con chiên kia trong sa mạc cho ai? Tao, tao biết mày hỗn láo và xấu bụng: mày xuống chỉ để xem đánh nhau!” ²⁹Đa-vít trả lời: “Em có làm gì đâu? Nói chuyện cũng không được sao?” ³⁰Cậu bỏ anh đến với người khác, và cũng hỏi như thế. Người ta cũng trả lời như trước. ³¹Người ta đã nghe các lời Đa-vít nói và thuật lại cho vua Sa-un. Vua cho gọi Đa-vít đến.

³²Đa-vít nói với vua Sa-un: “Đừng ai ngã lòng vì nó. Tôi tớ ngài đây sẽ đi chiến đấu với tên Phi-li-tinh ấy.” ³³Vua Sa-un nói với Đa-vít: “Con không thể đến với tên Phi-li-tinh ấy để chiến đấu với nó, vì con chỉ là một đứa trẻ, còn nó là một chiến binh từ khi còn trẻ.”

³⁴Đa-vít thưa với vua Sa-un: “Tôi tớ ngài là người chăn chiên dê cho cha. Khi sư tử hay gấu đến tha đi một con chiên trong bầy gia súc, ³⁵thì con ra đuổi theo nó, đánh nó và giết con chiên khỏi mõm nó. Nó mà chồm lên con, thì con nắm lấy râu nó, đánh cho nó chết. ³⁶Tôi tớ ngài đã đánh cả sư tử lẫn gấu, thì tên Phi-li-tinh không cất bì này cũng sẽ như một trong các con vật đó, vì nó đã thách thức các hàng ngũ của Thiên Chúa hằng sống.” ³⁷Đa-vít nói: “ĐỨC CHÚA là Đấng đã giết con khỏi vuốt sư tử và vuốt gấu, chính Người sẽ giết con khỏi tay tên Phi-li-tinh này.” Vua Sa-un nói với Đa-vít: “Con hãy đi, xin ĐỨC CHÚA ở với con!” ³⁸Vua Sa-un lấy y phục của mình mặc cho Đa-vít, đội mũ chiến bằng đồng lên đầu và mặc áo giáp cho cậu. ³⁹Đa-vít đeo gươm của vua ngoài y phục rồi thử bước đi, vì cậu không quen. Đa-vít nói với vua Sa-un: “Con không thể bước đi với những thứ này được, vì con không quen.” Rồi Đa-vít bỏ những thứ đó ra.

⁴⁰Cậu cầm gậy trong tay, chọn lấy năm hòn đá cuội dưới suối, bỏ vào túi chăn chiên, vào bì của cậu, rồi tay cầm dây phóng đá, cậu tiến về phía tên Phi-li-tinh. ⁴¹Tên Phi-li-tinh từ từ tiến lại gần Đa-vít, đi trước mặt nó là người mang thuẫn. ⁴²Tên Phi-li-tinh nhìn, và khi thấy Đa-vít, nó khinh dễ cậu, vì cậu còn trẻ, có mái tóc hung và đẹp trai. ⁴³Tên Phi-li-tinh nói với Đa-vít: “Tao là chó hay sao mà mày cầm gậy đến với tao?” Và tên Phi-li-tinh lấy tên các thần của mình mà nguyền rủa Đa-vít. ⁴⁴Tên Phi-li-tinh nói với Đa-vít: “Đến đây với tao, tao sẽ đem thịt mày làm mồi cho chim trời và dã thú.” ⁴⁵Đa-vít bảo tên Phi-li-tinh: “Mày mang gươm, mang giáo, cầm lao mà đến với tao. Còn tao, tao đến với mày nhân danh ĐỨC CHÚA các đạo binh là Thiên Chúa các hàng ngũ Ít-ra-en mà mày thách thức. ⁴⁶Ngay hôm nay ĐỨC CHÚA sẽ nộp mày vào tay tao, tao sẽ hạ mày và làm cho đầu mày lìa khỏi thân. Ngay hôm nay tao sẽ đem xác chết của quân đội Phi-li-tinh làm mồi cho chim trời và dã thú. Toàn

cõi đất sẽ biết rằng có một Thiên Chúa che chở Ít-ra-en, ⁴⁷và toàn thể đại hội này sẽ biết rằng không phải nhờ gươm, nhờ giáo mà ĐỨC CHÚA ban chiến thắng, vì chiến đấu là việc của ĐỨC CHÚA và Người sẽ trao chúng mày vào tay chúng tao !”

⁴⁸Khi tên Phi-li-tinh bắt đầu xông lên và đến gần để đương đầu với Đa-vít, thì Đa-vít vội vàng chạy từ trận tuyến ra để đương đầu với tên Phi-li-tinh. ⁴⁹Đa-vít thọc tay vào bị, rút từ đó ra một hòn đá, rồi dùng dây phóng mà ném trúng vào trán tên Phi-li-tinh. Hòn đá cắm sâu vào trán, khiến nó ngã sấp mặt xuống đất. ⁵⁰Thế là Đa-vít thắng tên Phi-li-tinh nhờ dây phóng và hòn đá. Cậu hạ tên Phi-li-tinh và giết nó. Nhưng trong tay Đa-vít không có gươm. ⁵¹Đa-vít chạy lại, đứng trên xác tên Phi-li-tinh, lấy gươm của nó, rút khỏi bao, kết liễu đời nó và dùng gươm chặt đầu nó.

Người Phi-li-tinh thấy người hùng của mình đã chết thì chạy trốn. ⁵²Người Ít-ra-en và Giu-đa xông lên, reo hò và đuổi theo người Phi-li-tinh cho đến lối vào thung lũng và cho đến cửa thành Éc-rôn. Thấy người Phi-li-tinh ngã gục trên đường Sa-a-ra-gim, cho đến Gát và Éc-rôn. ⁵³Sau khi ráo riết đuổi theo người Phi-li-tinh, con cái Ít-ra-en quay trở lại cướp phá trại chúng. ⁵⁴Đa-vít lấy đầu tên Phi-li-tinh và đem về Giê-ru-sa-lem; còn các vũ khí của nó thì đặt trong lều mình.'

Tuy câu truyện khá dài và phức tạp, nhưng có một số điểm cần lưu ý:

a. Sa-un đang là vua (c. 2), còn Đa-vít chăn chiên giúp cha cậu là ông Gie-sê ở Bê-lem thuộc Giu-đa. Đa-vít thuộc gia đình binh sĩ vì ba anh lớn của ông đi theo vua Sa-un để đánh giặc. Đa-vít là người nhỏ nhất. Cậu đi đi về về từ chỗ vua Sa-un đến Bê-lem, để chăn chiên cho cha (cc. 12-15).

b. Go-li-át đóng quân ở khu vực Xô-khô thuộc Giu-đa và A-dê-ca, tại E-phét Đam-mim, Đa-vít và người Ít-ra-en cũng tập trung trong thung lũng Cây Vân Hương. Dù vật đổi sao dời, các địa điểm này hiện nay vẫn xác định được. Phương tiện để Đa-vít hạ tên Phi-li-tinh và giết hắn là dây phóng và hòn đá, nhưng cậu không có gươm. Đa-vít chạy lại, đứng trên xác tên Phi-li-tinh, lấy gươm của nó, và dùng gươm chặt đầu nó (cc. 50-51a).

c. Người Phi-li-tinh thấy người hùng của mình đã chết thì chạy trốn, chứng tỏ tên này có vai trò quyết định trong cuộc chiến này. Người Ít-ra-en và Giu-đa xông lên, reo hò và đuổi theo người Phi-li-tinh cho đến lối vào thung lũng và cho đến cửa thành Éc-rôn. Thấy người Phi-li-tinh ngã gục trên đường Sa-a-ra-gim, cho đến Gát và Éc-rôn (cc. 51b-52). Cái chết của một người đã làm cả đội quân tan hàng và cuộc chiến kết thúc.

2. Phần thứ hai của câu hỏi: 'Sách Samuel cuốn thứ hai ghi lại rằng người giết gã khổng lồ Goliát không phải là Đavít mà là ông Elhanan nào đó, và không phải bằng chiếc ná nhưng bằng ngọn giáo (2 Sm 21, 19)'.

Nên đọc 2 Sm 21,13-22 để rõ hơn. Đoạn trích sau đây lấy từ bản dịch của Cha Nguyễn Thế Thuấn, sách in năm 1976.

13(Đavít) đã lấy từ đó về hài cốt của Saul và hài cốt của Yônatan, con ông; rồi người ta cũng đã thu lại hài cốt những người bị bêu, 14mà chôn cất, làm một với hài cốt của Saul và Yônatan, con ông, ở đất Benyamin, tại Xêla, trong mồ của Qish, cha (của Saul). Người ta đã thi hành mọi điều vua truyền. Sau đó Thiên Chúa đã đoái thương đến xứ sở.

15(Thuở ấy) lại có giặc giữa Philitin và Israel. Đavít đi xuống với các thủ hạ của ông, và họ đã giao chiến với quân Philitin. Đavít đã cảm thấy mệt. 16Và có Ishbô-bơ-Nob là một người con cháu của Raphah, cây thiết lĩnh của hắn cân nặng ba trăm Seqel, quả cân đồng, hắn có thắt một thanh gươm mới (luyện), hắn cam đoan sẽ hạ cho được Đavít. 17Nhưng Abyshay, con của Xoruyah đã tiếp cứu ông và đã hạ được tên Philitin và đã giết nó. Bấy giờ bộ hạ của Đavít đã khấn nài với ông rằng: "Xin ngài đừng ra trận với chúng tôi nữa để ngài đừng dập tắt đi cái đèn của Israel!"

18Sau đó lại có chiến tranh ở Gob với quân Philitin. Bấy giờ Sibbêkai, người Khushah đã hạ được Sap, thuộc hàng con cháu của Raphah.

19Lại có chiến tranh ở Gob với quân Philitin lần nữa; và Elkhanan, con của Yair, người Bêlem đã hạ được Gôlyat người thành Gat; cán thiết lĩnh của hắn bằng trục khung cửi của thợ dệt.

20Lại xảy có chiến tranh ở Gat. Có một người vóc dáng to lớn, tay chân đều có sáu ngón, tất cả là hai mươi bốn ngón; hắn cũng là con Raphah. 21Hắn đã thách Israel, nhưng Yônatan con của Shimơah, anh của Đavít đã hạ được hắn.

22Bốn người ấy đều là con cháu của Raphah, ở thành Gat; chúng đã ngã gục dưới tay Đavít và tay các thủ hạ của ông.

Tuy câu truyện về bốn cuộc chiến tranh ngắn và phức tạp, nhưng có một số điểm cần lưu ý:

a. Saul đã chết, và Đavít với tư cách là vua trên tất cả Israel và Yuda (2 Sm 5,4-5) đã lo liệu việc thu hồi hài cốt của Saul cùng các tử sĩ và lo việc an táng cho họ (cc. 13-14). Lúc đó, sau nhiều năm chinh chiến và lo việc triều chính, có lẽ Đavít đã có tuổi và bắt đầu mỗi một (c. 15).

b. Cuộc chiến tranh thứ ba trong đoạn trích này xảy ra ở Gob. Đến nay các chuyên gia cũng chưa xác định được là ở đâu. Người chiến thắng là Elkhanan người thành Bêlem. Người bại trận là Gôlyat người thành Gat. Không biết Elkhanan dùng vũ khí gì để hạ Gôlyat, nhưng bản văn nói Gôlyat có thiết lĩnh, cán bằng trục khung cửi của thợ dệt.

c. Phần mô tả cuộc chiến thứ ba chỉ vồn vện trong câu 19, rồi đến cuộc chiến thứ tư trong câu 20-21, chứng tỏ nhân vật Gôlyat này không có vai trò chủ chốt quyết định việc thắng bại của quân đội Philitin.

Kết luận: Nếu đọc kỹ 1 Sm 17,1-54 và 2 Sm 21,13-22, rồi so sánh những nhận xét 1a & 2a, 1b & 2b, 3a & 3b thì thấy hai bản văn tường thuật về hai nhân vật Gôlyat khác nhau, tuy trùng tên và quê quán.

Việc một người có nhiều tên (ví dụ: Saul, Sa-un, Paul), hay nhiều người có chung một tên trong gia đình (ví dụ việc người ta muốn đặt tên cho Gioan Tẩy Giả theo tên cha của ông ta) và trong xã hội là điều không hiếm gặp. Do đó, một số nhà chú giải dựa trên việc phân tích ngôn ngữ câu 1 Ks 20 5 cho rằng Gôlyat trong 2 Sm 21,19 là em của Gôlyat trong 1 Sm 17,1-54. Hai bản dịch KPA và NTT cũng có chú thích về điểm này.

Đối với người Israel và Yuda, câu 2 Sm 21, 22 đã tổng kết: 'chúng đã ngã gục dưới tay Đavít và tay các thủ hạ của ông'. Nói một cách chính xác thì Đavít không giết được tướng giặc nào trong bốn tướng liệt kê trong các câu 2 Sm 21, 15-21, có lẽ ông chỉ ngồi trong bộ chỉ huy, nhưng vì là vua nên ông được mang hào quang chiến thắng. Nghĩa là cũng có thể nói rằng cái chết của Gôlyat trong câu truyện dài 1 Sm 17, 1-54 và của Gôlyat trong câu truyện ngắn 2 Sm 21, 19 cũng đều bởi tay Đavít.

Lm John Minh